

Projectes amb la comunitat en escoles de música i centres de les arts

Joan Fargas
Professor i cap del Departament de Gestió de la Música de l'ESMUC

Laia Serra-Sangüesa
Doctora en Ciències de l'Educació i professora de la UAB

En els darrers anys, moltes escoles municipals de música i centres de les arts han ampliat la seva funció més enllà de la formació artística. Han obert programes per a totes les edats, treballen amb entitats educatives i culturals del seu entorn i participen activament en l'entramat cultural del municipi. Aquest moviment parteix d'una idea clara: la cultura és un dret de ciutadania i les arts són una eina per al creixement personal i la cohesió social.

EL PROPÒSIT COM A BRÚIXOLA

El propòsit d'una escola municipal de música o un centre de les arts només té sentit si està connectat amb el projecte de municipi. Una escola de música no pot funcionar com una illa: el seu èxit depèn de la capacitat d'enllaçar amb altres serveis locals (educació, joventut, salut, cultura, etc.) i de respondre a la realitat i les necessitats del territori i la ciutadania. Això pot traduir-se, per exemple, en programes intergeneracionals amb els casals de gent gran, en projectes de creació amb joves, en col·laboracions amb entitats socials, etc.

Aquest propòsit orienta totes les decisions posteriors (des dels recursos fins a les línies de treball), i és responsabilitat de la titularitat pública vetllar perquè es mantingui viu i coherent amb les necessitats de cada moment.

PROJECTES ARTÍSTICS AMB LA COMUNITAT: QUAN LES ESCOLES DE MÚSICA OBREN LES PORTES A TOTHOM

Quan parlem d'art i educació, ho estem vinculant a l'àmbit comunitari. L'art esdevé una experiència compartida arrelada al territori i convida totes les persones a participar activament en la creació artística.

Les escoles municipals de música i centres de les arts hi tenen un paper clau. Són espais privilegiats per fer que la pràctica artística deixi de ser patrimoni d'uns quants i esdevingui una oportunitat oberta a tota la població. En aquests projectes comunitaris es creen ponts entre l'aprenentatge musical, la vida quotidiana i la transformació social. Es tracta de generar vincles, donar veu a diferents identitats i reconèixer que l'art pot ser una eina emancipadora per millorar la convivència i el benestar col·lectiu.

Diferenciem dues grans maneres d'entendre l'art en comunitat:

- **Art participatiu:** el lideratge recau en artistes o professionals, i la participació de la comunitat es produeix dins d'un marc ja estructurat.
- **Art comunitari:** és un procés col·lectiu i horitzontal en què les decisions es prenen conjuntament. Aquí el valor principal és el dret de tothom a crear i participar.

Els projectes artístics amb la comunitat combinen elements d'ambdues mirades: una manera de fer que posa en relleu el potencial de la música i les arts com a motors de transformació social i com a espais on tothom té cabuda. Les escoles municipals de música i centres de les arts poden convertir-se en espais d'agitació cultural, veritables laboratoris de transformació social on l'art i l'educació es posen al servei d'una societat més justa i plural.

ENFOCAMENTS PER A LA PRÀCTICA: IMAGINAR, HABITAR LA INCERTESA I COL-LABORAR

La rellevància dels projectes artístics amb la comunitat no es redueix al traspàs de coneixements musicals, sinó que també rau en la generació de nous marcs de relació, en l'ampliació de les formes de participació més enllà dels canals convencionals i en el fet de possibilitar pràctiques artístiques que s'arrelin en la vida quotidiana de les persones i que donin resposta als reptes socials dels territoris.

Cal que aquests projectes s'organitzin a partir de dinàmiques col·laboratives i travessades per dimensions educatives, socials, culturals i artístiques. Perquè arrelin al territori cal dotar-los d'estructures estables i de llarg recorregut que n'assegurin la coherència i el seguiment, d'uns objectius i una planificació treballats de manera consensuada, d'espais d'avaluació periòdica i d'equips formats i compromesos.

CAP A UN MODEL PÚBLIC, COMUNITARI I PARTICIPATIU DE LES ARTS

Quan les escoles municipals de música i centres de les arts s'impliquen des d'una mirada pública i comunitària, treballant braç a braç amb altres serveis municipals, àrees i regidories, així com amb escoles, entitats i organitzacions del territori, situen les arts al servei de la construcció col·lectiva del present i del futur.

En un moment en què el dret a la participació en l'entramat cultural es reivindica amb força, és imprescindible repensar, a partir d'aquesta idea, el paper i les estratègies de les escoles municipals de música i centres de les arts.

Idees clau de l'article del mateix títol de l'Anuari 2025 de l'Observatori de l'Educació Local, Diputació de Barcelona, 2026

Diputació
Barcelona

Àrea d'Educació